

[Lænnung.]

minister og udenrigsminister tak, fordi de som direkte forberedelse hertil foretog deres rejse til Moskva.

Efter vor opfattelse bør meget nu sættes ind på at nå til et udenrigsministermøde, i fornødent fald som forberedelse til et efterfølgende møde på højeste plan. Gensidig mistro, en katastrofal mangel på tillid og tiltro til hinanden mellem øst og vest er jo en hovedårsag til, at man næsten ingen vegne kan komme. Vi har meget at bebrejde Sovjet og med rette. Så meget mere må vesten søge at se en sag ikke blot ud fra egne synspunkter, men også at forstå årsagerne til de misforståelser, som den anden part gør sig skyldig i. Der ligger måske netop her et problem i forbindelse med Sovjets sikkerhedskrav, der kan have sin årsag i en virkelig tilstedeværende frygt. Det bør ikke overses, at en del af årsagen til Sovjets sidste aktion i Tysklandsspørgsmålet utvivlsomt er en ægte frygt for Vesttysklands oprustning med atomvåben. Jeg henviser til London Times' betragtninger for et par uger siden.

Det er jo kun godt et års tid siden, at Moskva med voldsomhed vendte sig imod en sådan oprustning, uden at vesten tog det alt for alvorligt. Nu er det måske det deraf følgende skaktræk, vi er ude for. Meget, bl. a. både Walter Lippmanns og senator Humphreys referater af samtaler med Khrustjev for ganske nylig, har givet holdpunkter for denne antagelse.

Vesten har jo i den seneste tid i stigende grad været politisk i defensiven mod en pågående kommunistisk verden, ofte ikke uden appel til de nye frie lande. På denne baggrund er det så vigtigt ikke blot at besvare et initiativ eller forslag med afvisning, men at stille positive konkrete modforslag. Lige så givet det er, at forslaget om Berlinstatus og forslag om fredstraktaten ikke kan accepteres, lige så givet er det, at vesten må stille konkrete og konstruktive modforslag. Vi har vel ofte nøjedes med blot at sige nej.

Hvis vi skal komme videre med sagen Tyskland og Berlin, må et hovedelement være at få fastlagt et samlet Tysklands militære stilling og status på en måde, som kan godkendes af både øst og vest. Vi deler det synspunkt, at det mest afgørende er,

at viljen til at nå en for alle parter acceptabel løsning er til stede.

Når vi i mit parti ser på veje og midler i så henseende, standser vi ved de central-europæiske planer, der er nævnt et par gange i dag, og hvis grundelementer findes i Edenplanen, der blev fremsat under Genève-mødet i 1955, og i van Zeelands forslag og i sidste omgang ikke mindst i de planer, der er fremsat af Gaitskell og det engelske Labourparti som udførligt officielt program.

Fra østlig, nærmere bestemt polsk side har tanker af ikke væsensforskellig karakter været fremme, tanker, som har gennemgået en revision og udvikling under hensyn til vestlige indvendinger. Den reviderede eller modificerede Rapackiplan eller polske plan, som man herefter mindst lige så godt kunne kalde den reviderede eller modificerede Edenplan eller vestlige plan, da den i væsentlig grad bygger på grundelementer fra Edenplanen, van Zeelandplanen og Kennans tanker om disengagement, tilbagetrækning, ligger nu de vestlige planer meget nær. I realiteten er man formentlig hinanden så nær, at der med god vilje skulle være mulighed for at nå et positivt og for alle parter acceptabelt resultat.

Ikke blot Labour i England, men socialdemokrater og liberale i Tyskland og andre steder og ingen ringere end Canadas mangeårige udenrigsminister, Lester Pearson, tidligere præsident for FN og en af NATOs tre vismænd, er, så vidt jeg forstår, positivt indstillet over for tanken af denne karakter som emner for en topkonference. London Times gik forleden også ind for en sådan begrænsning og uddynding. Men også udenrigsminister Dulles, hvem vi trods stærkt divergerende synspunkter gerne i dette øjeblik, da han ligger alvorligt syg, vil anerkende for hans store menneskelige pligtfølelse og udholdenhed, har jo tidligere, f. eks. i FN-samtaler og, efter hvad jeg forstår, for ganske nylig igen været inde på, at tanken om militær uddynding af Central-europa eventuelt kan anvendes som middel til at finde en løsning. Det er derfor med stor tilfredshed, jeg i dag ser, at Moskva-communicéet indebærer en mulighed for enighed om synspunkter med hensyn til en sådan uddynding og kernevåbenproblemet.